

25.79x36.8	1	4	עמוד	גלריה - הארץ	08.07.2010	23323703-3
25160						

מיתוס במעגל

במופע המחול החדש שלה "אנו באנו", שיועלה מחר לראשונה, בוחנת נעה דר אמונות ורעיונות לאומיים ומנסה לפרק את הזהות הקולקטיבית הישראלית

תצלום: אהרלה גולן

מתוך המופע "אנו באנו". רצייתי לבדוק הכל בצורה לא מתלהמת

בה. בשנותיה הראשונות פעלה הקבוצה בחולון, בתמיכת העירייה, אך בהמשך החליטה דר, על רקע הצורך בחופש יצירתי מוחלט, להקים סטודיו פרטי בתל אביב.

אחת העבודות שהביאו את דר לתודעה גם מחוץ לעולם המי חול היתה "טטריס" (2006), שיצרה עם האמנית נטי שמיע-עופר. העבודה הוצגה בחלל מיוחד שבו הצופים השחילו את ראשם דרך פתחים עגולים בתקרת העץ שמעליהם וצפו כך ברקדנים, שרקו ממש מעליהם. עבודות בולטות נוספות שיצרה בשנים האחרונות היו "בארץ שחורה שחורה" (2003), "עננים ומרק" (2005) ו"ארניקה" (2007).

דר מסבירה כי בחלקו הראשון של המופע שיוצג מחר, ב"אנו", היא מנסה לבחון את אוסף החומרים המרכיבים את הזהות הקולקטיבית ולפרק אותה לכדי מרכיבים המופרדים זה מזה: "הניסיון ב'אנו' היה קורם כל לבודד, ליצור קטלוג, לפרוט. רצייתי לעקר את הכל כדי לבדוק את החומרים הללו כמו במעבדה סטרילית. המטרה היא להראות את הדברים בצורה שאינה מתלהמת, בצורה מאוד מקוררת, כדי שאפשר יהיה ליצור את הריחוק ולהסתכל על הכל בצורה יותר אובייקטיבית".

אחד הדימויים הקונקרטיים המופיעים ב"אנו" הוא זה של חיילים. "ישנו קטע המתאר חיילים הנעים בשטח, הולכים ברחוב צר מאוד ופורצים לבית. המטרה היתה להפוך את זה, לנטרל לגמרי את האבק, את הדם ואת הזיעה וליצור מין פסלי שעווה של המצב הזה, להעמיד את זה כמו במוזיאון", היא אומרת.

החלק השני, "באנו", מופשט יותר ומבצע לדבריה מעין רהי קונסטרוקציה של החלק הראשון לכדי אוטופיה המורכבת ממגוון פרטים עצמאיים בעלי אמפתיה לשונה ולאחר. "אחרי ש'אנו' הוצגה, פתאום ראיתי שיצירתי עבודה קומפולסיבית מאוד. אתה רואה אותה ונשאר בלי אוויר. ורצייתי ליצור את המראה, את הצד השני. או החי' לטתי לקחת בדיוק אותם חומרים ולעשות מהם משהו אחר לגמרי, להפוך את המקום הנוקשה והמר הזה למקום שיש בו אוויר ופתיחות, מקום שבו האינדיווידואל הוא המרכז, הוא זה שמוביל. מקום שבו השונות היא מה שלוקח את החברה הזאת למקום טוב. השונות במקרה זה אינה מפוררת אלא יוצרת משהו שמגדיל ומחזק".

חינוך לאומני

מה גרם לך לשוב אל אותו פצע מילדותך ולעסוק בנושאים הקשורים לאתוס הלאומי?

"זה חוזר אלי דרך הילדים שלי. אני חושבת שאחרי שנים של פתיחות יחסית של המדינה הזאת, שנות ה-80 וה-90, יש כעת מצב של היסגרות מחדש. מאז רצח רבין ובמיוחד מאז הבחירות האחרונות, יש מצב של היאטמות לעולם החיצוני, היאטמות גם לסבל של האחר, לצרכים של האחר, לנראטיב של האחר. ואני חווה את זה דרך הילדים שלי שחווים ומקבלים את הדוקטרינות שאני קיבלתי בשנות ה-70, אבל הפעם בצורה הרבה יותר צינית.

"העולם סביבנו, וגם אנחנו עם הניסיון שלנו כמדינה, כבר יודי עים שזו לא רק הזכות שלנו להיות פה, שיש פה עם אחר שיש לו צרכים, שהוא סובל ושחלק גדול מהסבל שלו הוא באחריותנו", היא מוסיפה. "בעצם מה שעושים לילדים, בצורה אפילו יותר חזקה ממה שעשו לנו, זה חינוך ללאומנות בלי שום ניסיון להראות גם את הצד של האחר, בלי לספר את הסיפור של האחר".

האם "באנו" היא עבודה אופטימית, או שמא פנטסיה? "זה מקום שאליו הייתי רוצה ללכת. אני לא מסתכלת על זה בעיניים של אם זה יכול להיות, אם זה הולך להיות. אני רוצה לבדוק אפילו אם לפנטסיה יש תוקף".

אלעד סמורזיק

הנושאים שלי לא באים מתוך המחול, אומרת נעה דר, "המחול הוא כלי, הוא אמצעי. השפה הזאת אינה מילולית ונתונה להמון פרשנויות. זה נותן מצד אחד חופש אדיר, ומצד שני מעורר אצ' לי תהייה, עד כמה אני מובנת ומה הקהל לוקח אתו בתום ההופעה". הכוריאוגרפית אומרת את הדברים לאחר יום ארוך של חזרות על המופע שלה "אנו באנו", שיועלה מחר במסגרת פסטיבל "מחולוהט" במרכז סוון רלל בתל אביב.

"אנו", חלקו הראשון של המופע, הוצג לראשונה בפסטיבל "הרמת מסך" האחרון. לצדו יוצג מחר לראשונה גם החלק השני, "באנו", כעבודה בהתהוות. "הרגשתי שכדי לתת ל'באנו' ליפול למקום הנכון, אני חייבת לחשוף אותה לקהל ולהביא את זה כבר לבמה, אף על פי שזה עוד לא סגור לחלוטין", מסבירה דר. "ואולי אף להשאיר את זה ככה, פרום".

שמו של המופע מכוון את הצופים אל המקום שדר, בת 45, רוצה לגעת בו - אל מיתוסים ואתוסים לאומיים הקשורים בהיסטוריה ובי מציאות הישראלית. אלה מלווים אותה עוד מילדותה בשנות ה-70 בקיבוץ רגניה א': "ענייני האידיאולוגיה הציונית היה מאוד מובהק בקיבוץ. מדובר גם בתקופה של מלחמת ההתשה ושל מלחמת יום הכיפורים. חיילים מהקיבוץ נפלו במלחמות, והיה כל העניין של האדרת ההקרבה העצמית למען החברה והרעיון הציוני. כבר כילדה היה לי מאוד קשה עם זה. הדיסוננס הזה הוא פצע שהיה קיים כבר אז והלך אתי הלאה".

כמו במעבדה

שם, בקיבוץ, התאהבה במחול. כשהיתה בת 9 החליטה לנטוש את התעמלות הקרקע ("הקורה נורא הפחידה אותי") והחלה ללמוד ריקוד אצל הרה אורן ואושרה אלקיים. כשהיתה בכיתה י"א החליטה לעזוב את הקיבוץ לטובת לימודים בתיכון של האקדמיה בירושלים, ובת 18 התקבלה ללהקת "בת שבע 2" (לימים "אנסמבל בת שבע"). כעבור שנתיים קיבלה מלגה מבית הספר של מרס קנינגהם ועקרה לג'ו יורק. כמשך שנתיים עבדה שם בין היתר עם הכוריאוגרפים צבי גוטהיינר וג'נט סטונר, שהשפיעו עליה מאוד.

כאשר שבה לארץ השתלבה בלהקת "תמר", שהיתה להקה קור' לקטיבית של רקדנים-יוצרים. במסגרת זו החלה ליצור לראשונה ככוריאוגרפית. "אחרי שנתיים בלהקה החלטתי לקחת אומוט לפא' ריס", היא מספרת, "שם המשתתי ליצור, אספתי סביבי רקדנים ויצ' רתי עבודות שביצעתי בפסטיבלים. אחרי שנתיים בפאריס התגעגע בן זוגי לארץ והחליט לחזור. חודש לאחר מכן חזרתי גם אני".

לאחר ששבה לארץ, הקימה ב-1993 את "קבוצת מחול נעה דר". הקבוצה, עם רפרטואר של 25 יצירות עד כה, הופיעה במגוון פסטי' בלים ואירועי מחול בארץ ובהו"ל וגרפה שלל פרסים וציונים לש'

תצלום: דניאל צ'צ'יק

נעה דר (בתמונה): "חיילים מהקיבוץ שלי נפלו במלחמות, והיה כל העניין של האדרת ההקרבה העצמית למען החברה והרעיון הציוני. כבר כילדה היה לי מאוד קשה עם זה"